

Neskaidri formulēti apdrošināšanas līguma noteikumi – vai tas drīkst būt apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikuma pamats?

Ekonomikas ministrija ir nākusi klajā ar informāciju par grozījumu izstrādi Apdrošināšanas līguma likumā, kuru mērķis ir veicināt to, lai patērētāji saprot apdrošināšanas līguma noteikumus. Turpmāk apdrošināšanas līgumu noteikumi būšot jāformulē vienkāršā valodā un precīzi jādefinē apdrošinātie riski, lai noteikumi būtu skaidri saprotami un nerastos domstarpības, kā tas notika pēc plūdiem šovasar. ¹

Jebkuri vienotu izpratni un taisnīgumu veicinoši likumu grozījumi, protams, ir atbalstāmi. Vienlaikus var rasties jautājumi – vai tad šobrīd normatīvie akti pieļauj pretēju pieeju? Vai patērētājiem jau šobrīd nav tiesību saņemt skaidru, saprotamu un precīzu informāciju par apdrošināšanas līguma nosacījumiem?

Atbildot uz šiem jautājumiem, jāvērs uzmanība uz Apdrošināšanas līguma likuma 8.panta pirmo daļu, proti, apdrošināšanas līguma noteikumiem jābūt skaidriem un saprotamiem. Arī saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir izveidojis pārskatu par neskaidriem, netaisnīgiem līguma noteikumiem apdrošināšanas jomā².

[Zvērinātu advokātu biroja CersJurkāns](#) praksē nākas saskarties ar dažādiem apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumiem, t.sk. tādiem, kas tiek pamatoti ar apdrošināšanas noteikumu punktiem, kurus apdrošinātais bija sapratis pavisam citādi, nekā pēc tam, rodoties strīdam, tos piemēro un skaidro

apdrošinātājs. Līdz ar to, ja rodas strīdi vai šaubas par līgumā ietverto vārdu vai formulējumu nozīmi, apdrošinātais, kurš ir patērētājs, var atsaukties uz contra proferentem principu, saskaņā ar kuru šaubas par līguma noteikumu nozīmi tulkojamas par sliktu šo noteikumu sastādītājam³. Tā kā apdrošinātāji ir jomas lietpratēji, tiem ir iespēja un arī likumisks pienākums izstrādāt tādus noteikumus, kuri nav divējādi saprotami. Līdz ar to, rodoties strīdam, apdrošināšanas līguma noteikumi ir interpretējami, nepasliktinot apdrošinājuma ņēmēja tiesisko stāvokli.

Turklāt jāņem vērā, ka apdrošināšanas tiesībās darbojas arī vispārākās labas ticības princips. Atbilstoši tam par neattaisnotu var tikt uzskatīta arī apdrošinātāja atteikšanās pildīt savas saistības, atsakot apdrošināšanas atlīdzības izmaksu formālu, neskaidru vai apšaubāmu iemeslu dēļ. Tādējādi gadījumos, kad apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atteikumi tiek pamatoti ar neskaidri formulētiem, divējādi saprotamiem līguma noteikumiem, personai ir tiesības vērsties tiesā ar prasību par nepamatoti atteiktās apdrošināšanas atlīdzības piedziņu tiesas ceļā.

1.

<https://www.em.gov.lv/lv/jaunums/ekonomikas-ministrija-virzis-likuma-grozijumus-apdrosinasanas-procesa-uzlabosanai>

2.

<https://www.ptac.gov.lv/lv/jaunums/ptac-klupsanas-akmeni-apdrosinasanas-ligum-os>

3. Latvijas Republikas Senāta 08.10.2014. spriedums lietā Nr.SKC-33/2014

<https://zz.lv/neskaidri-formuleti-apdrosinasanas-liguma-noteikumi-vai-tas-dr-ikst-but-apdrosinasanas-atlidzibas-izmaksas-atteikuma-pamats/>